

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний
педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди

До 300-річчя Г.С.Сковороди

Матеріали
XIX науково-методичної конференції
здобувачів вищої освіти
та молодих учених
«Наумовські читання»,
присвяченої року
математичної освіти
в Україні

Харків – 2022

УДК 378:001.891

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Пономарьова Н. О. – доктор пед. наук, професор, декан фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Андрієвська В. М. – доктор пед. наук, доцент, професор кафедри інформатики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Водолаженко О.В. – кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Жерновникова О. А. – доктор пед. наук, професор, зав.кафедри математики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Боярська-Хоменко А.В. – доктор пед. наук, доц., зав.кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Золотухіна С. Т. – доктор пед. наук, професор, професор кафедр освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Олефіренко Н. В. – доктор пед. наук, професор, зав.кафедри інформатики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Масич В.В. – доктор пед. наук, доцент, зав. каф.фізики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Моторіна В. Г. – доктор пед. наук, професор, професор кафедри математики ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Бабак О. М. – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди, голова наукового комітету фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Сусліченко К. С. – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди, заступник голови наукового комітету фізико-математичного факультету ХНПУ імені Г.С.Сковороди.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(Протокол №8 від 16 лютого 2022 р.)

Наумовські читання : збірник тез доповідей ХІХ науково-методичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Харків, 23-24 листопада 2021 року) / [укл.: Пономарьова Н. О., Андрієвська В. М., Водолаженко О.В.]. Харків, 2022. 335 с.

Збірник містить матеріали доповідей з проблем теорії та історії математичної освіти; інноваційних технологій в освітній практиці; фізики та робототехніки; освітніх, педагогічних наук. Збірник розрахований на наукових і практичних працівників у галузі освіти, докторантів, здобувачів вищої педагогічної освіти усіх рівнів.

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2022

<i>доктор пед. наук, професор Лупаренко С. Є., Довгаль С. Р.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ	292
<i>доктор пед. наук, доцент Твердохліб Т. С. Мороз А. М.</i> ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ ФАХ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ» НА ПЕРШОМУ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗВО УКРАЇНИ	295
ABSTRACTS.....	299
Section 1. “STUDYING MATHEMATICS (THEORY AND PRACTICE)”	300
<i>DSc in Pedagogy, professor Zhernovnykova O. A., Baluta K. P., Horokhovatska T. O., Riznichenko L. S.</i> ORGANIZATIONS OF INDEPENDENT WORK OF STUDENTS IN THE STUDY OF REAL NUMBERS IN THE SCHOOL COURSE OF THE MATHEMATICS.....	300
<i>DSc in Pedagogy, professor Zhernovnykova O. A., Verbovskyi A. Yu., Kisil H. V.</i> FEATURES OF STUDYING THE AREAS OF GEOMETRIC FIGURES IN THE SCHOOL COURSE OF GEOMETRY	300
<i>DSc in Pedagogy, professor Zhernovnykova O. A., Voitenko O. M., Narozhna R. V., Torumova Y.</i> FEATURES OF STUDYING INVERSE TRIGONOMETRIC FUNCTIONS IN AN IN-DEPTH SCHOOL COURSE OF ALGEBRA	301
<i>DSc in Pedagogy, professor Zhernovnykova O. A., Zaiarna V. D., Ismaiylava H.</i> FEATURES OF INTRODUCTION OF PROBLEMS OF VISUAL GEOMETRY IN A SCHOOL COURSE OF MATHEMATICS.....	301

5. Раков С. А. Формування математичних компетентностей випускника школи як місія математичної освіти. *Математика в школі*. 2007. №5. С. 2-7.

УДК 373.5.016:81'243]:004

*доктор пед. наук, професор Лупаренко С. Є.,
Довгаль С. Р.*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ

Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди

Анотація. Визначено поняття «засоби формування пізнавального інтересу учнів». Розкрито засоби ІКТ, які використовуються при вивченні іноземних мов (електронні підручники й посібники; освітні ресурси Інтернет; електронні довідники та енциклопедії; інтерактивна дошка, комп'ютер, сканер, принтер; тренажери та програми тестування, тестові середовища; відео- та аудіотехніка; флешки з засобами наочності; науково-дослідні роботи і проекти).

Ключові слова. Інформаційно-комунікаційні технології, іноземні мови, учні, пізнавальний інтерес, засіб.

Із розширенням зв'язків України з різними державами світу значною мірою збільшився інтерес до вивчення іноземних мов, оскільки гарне володіння засобами іншомовного спілкування розширює можливості самореалізації особистості, дозволяє їй орієнтуватися в інтенсивних інформаційних потоках, а також вдало відповідає нагальним потребам освіти і суспільства, у цілому.

Процеси реформування національної системи освіти вимагають оновлення й удосконалення освітніх технологій і методів навчання. Особливої актуальності зараз інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), які все активніше і ширше входять у наш світ і в систему освіти, зокрема. Застосування ІКТ в освітньому процесі передбачає не лише використання новітніх технічних засобів навчання, але й упровадження нових організаційних форм і методів навчання, нового підходу до освітнього процесу, який спрямовується на формування висококультурної особистості, яка на високому рівні володіє іноземною мовою, знає і застосовує ІКТ у роботі та навчанні.

Застосування ІКТ є зараз не лише вимогою часу, але й допомагає значно прискорити і покращити освітній процес, збільшити рівень самостійності кожного учня у процесі навчання, індивідуалізувати його,

підлаштовуючи його під особисті можливості і потреби дитини, розширити можливості вивчення іноземної мови тощо.

Метою статті є розкриття можливостей використання ІКТ у вивченні іноземних мов як засобу формування пізнавального інтересу учнів.

Формою вияву внутрішніх потреб у знаннях є пізнавальний інтерес, який виступає метою, спонукальною силою в задоволенні потреби, мотивом або вибіркоким ставленням особистості до об'єкта; пізнавальний інтерес розглядають як активне пізнавальне ставлення людини до світу; як вибіркиму спрямованість особистості, що зосереджена на процесі оволодіння знаннями (Бібік, 1998; Головань, 2004). Пізнавальний інтерес на шляху свого розвитку зазвичай характеризується усвідомленою спрямованістю на певний предметний зміст і види діяльності. Стимулюючий вплив інтересу на всі функції навчання визначає його виключну роль у розвитку в школярів умінь і бажання вчитися, забезпеченні їхньої активності, емоційності й цілеспрямованості. Пізнавальний інтерес є джерелом активності, стимулом до навчання з метою оволодіння знаннями, вміннями та навичками; це форма виявлення активності, й водночас активність впливає на формування інтересів, потреб, мотивів особистості (Бібік, 1998; Лозова, 2000; Остапенко, 2001).

Водночас, засоби формування пізнавального інтересу учнів – певні компоненти освітнього процесу, реалізація яких в навчанні сприяє формуванню позитивного ставлення учнів до процесу пізнання, що визначається їхньою активністю, ініціативністю, самостійністю, зацікавленістю в навчанні (Лупаренко, 2008). З метою формування пізнавального інтересу учнів у процесі вивчення іноземних мов використовуються різні засоби ІКТ – програмні, програмно-апаратні технічні засоби і пристрої, які функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, сучасних систем і засобів трансляції інформації, інформаційного обміну, що забезпечують збирання, продукування, накопичення, обробку, зберігання, передачу інформації та можливість доступу до різних інформаційних ресурсів глобальних і локальних комп'ютерних мереж.

Найчастіше у процесі вивчення іноземних мов застосовуються такі засоби ІКТ:

- електронні підручники й посібники, які проектуються на дошку і демонструються за допомогою мультимедійного проектора і комп'ютера;
- освітні ресурси всесвітньої мережі Інтернет (освітні портали, інформаційні сайти, пошукові системи Інтернету тощо);
- електронні довідники та енциклопедії;
- інтерактивна дошка, комп'ютер, сканер, принтер;
- тренажери та програми тестування, тестові середовища;
- відео та аудіотехніка;

– флешки, диски з різними засобами наочності (ілюстрації, картинки, записи);

– науково-дослідні роботи та різні проекти.

Зазвичай робота із засобами ІКТ цікава і захоплива для учнів, оскільки передбачає вплив на їхні різні почуття (слух, зір). Водночас, робота з ІКТ у процесі вивчення іноземної мови не повинна бути лише розвагою або займати весь час навчання. ІКТ можуть бути доцільно й успішно застосовані на уроках іноземної мови з метою пошуку учнями додаткової інформації з тем, що вивчаються, збору інформації для створення комп'ютерної презентації, роботи з онлайн-словниками, перевірки рівня знань учнів (робота з онлайн-тестами), удосконалення мовленнєвих навичок (перегляд фільмів, мультфільмів, передач іноземною мовою, проходження онлайн-курсів іноземними мовами).

Існують різні можливості застосування ІКТ при вивченні іноземних мов, зокрема: при аудіюванні кожен учень отримує можливість чути іншомовне мовлення; при навчанні мовленню кожна дитина може вимовляти речення іноземною мовою в мікрофон; при вивченні граматичних конструкцій і часів кожен учень в індивідуальному темпі може виконувати різні граматичні вправи, досягаючи правильних відповідей і поліпшуючи власні результати у вивченні мови.

Впровадження ІКТ в освітній процес вимагає створення спеціальних комп'ютерних класів у закладі освіти, його забезпечення комп'ютерами нового покоління, проведення курсів підвищення кваліфікації для педагогів (підвищення рівня їх комп'ютерної грамотності, навчання створенню дистанційних освітніх курсів, власної сторінки в Інтернеті, навчання роботі в блогах тощо).

Отже, застосування ІКТ на заняттях з іноземних мов є досить ефективним та доцільним засобом навчання учнів, що спрямовується на розвиток пізнавальних інтересів учнів, їхніх комунікативних здібностей. Окрім того, використання ІКТ у вивченні іноземних мов дозволяє відійти від традиційних організаційних форм і методів навчання, збільшити індивідуалізацію навчальної діяльності учнів, оптимізувати засвоєння ними мовних структур і граматичних правил, подолати монотонність занять при формуванні комунікативної та мовленнєвої компетенції учнів. Завдяки цьому в учнів виникає інтерес до вивчення іноземної мови та роботи з ІКТ.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. Формування пізнавальних інтересів молодших школярів. Київ : «ВПОЛ», 1998. 200 с.

2. Головань Т. Пізнавальний інтерес як чинник підвищення ефективності процесу навчання. *Рідна школа*. 2004. №6. С. 15-17.

3. Лозова В. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів. Харків : «РЦНІТ», ХДПУ ім. Г.С.Сковороди, 2000. 175 с.

4. Лупаренко С. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів засобами вальдорфської педагогіки : дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук : спец. 13.00.09. Харків, 2008. 227 с.

5. Остапенко О. Виховання у школярів інтересу до навчання. *Рідна школа*. 2001. №4. С. 10-11.

УДК 378.096:141

*доктор пед. наук, доцент Твердохліб Т. С.
Мороз А. М.*

**ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ,
ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ ФАХ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ»
НА ПЕРШОМУ РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗВО УКРАЇНИ**

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Анотація. Розкрито теоретичний і практичний складник змісту педагогічної підготовки, яка передбачена освітніми програмами зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Звернено увагу на її організацію в педагогічних і непедагогічних закладах вищої освіти.

Ключові слова: педагогічна підготовка, заклад вищої освіти, мистецька освіта, образотворче мистецтво.

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» з'явилася у 2015 р. разом із новим переліком галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів у закладах вищої освіти (ЗВО). З цього часу здійснюється розробка і вдосконалення освітніх програм за цією спеціальністю, пошук шляхів оптимального поєднання мистецького і педагогічних складників.

На сьогодні в більшості ЗВО є усталеним, що на рівні бакалаврату здобувають освіту майбутні учителі закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), закладів початкової та спеціалізованої профільної мистецької освіти, а на рівні магістратури – майбутні викладачі вищої школи. Зважаючи на це, наше дослідження присвячене саме педагогічній підготовці студентів за означеною спеціальністю на першому рівні вищої освіти і має на меті розкрити її зміст.

За освітніми програмами, які забезпечують підготовку здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», організоване навчання в педагогічних і не-